

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: Zdeňka Přindová

Termín SZZ: červen 2015

Název DP: Nadaný žák a jeho začlenění do kolektivu třídy

Datum posudku: 5.4.2015

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel:	Posuzovatel: PhDr. Jan Voda, Ph.D.

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice (např. „vyplívá“ – s. 57, 64)	Výraznější nedostatky (doplňt příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části				

	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních , aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Za cíl své diplomové práce si Zdeňka Přindová stanovila „*objasnit problematiku se začleněním nadaného dítěte do kolektivu třídy na 1. stupni ZŠ.*“ (s. 8) V teoretické části se věnuje nadaným dětem, jejich charakteristice, specifickým potřebám, postavení ve vrstevnické skupině a dále se zabývá základními způsoby pedagogické práce s nadanými žáky a strategiemi jejich edukace. Cíle pro empirické šetření ve výzkumné části práce jsou formulovány na různých místech textu různě: „*Zjistit, zda učitelé mají obecný přehled, jak nadané začlenit do kolektivu třídy,*“ (s. 50), „*zjistit, jak jsou učitelé přístupní* /na s. 69 zase autorka používá výraz *připravení* – pozn. J.V./ *začlenit nadaného žáka do kolektivu třídy.*“ (s. 52), a ještě jinde „*odhalit přístup učitelů při začleňování nadaného dítěte do kolektivu třídy.*“ (s. 52) Tato inkonzistence budí rozpaky, co vlastně bylo předmětem výzkumu – postoje učitelů, jejich kompetence nebo konkrétní postupy? Situaci komplikuje, že si autorka explicitně vymezila tři dílčí cíle a čtyři výzkumné předpoklady (s. 50-52), přičemž zejména předpoklad č. 2 nezapadá do celkové struktury, neboť je orientován na výzkum dítěte, zatímco zbylé se soustředí na učitele. Pokud není jednota v cíli, je pak obtížné posoudit, zda autorka v závěru práce vytyčené cíle naplnila. Současně, jak poukáží níže, je rozporuplné, zda diplomantka vůbec zvolila adekvátní výzkumné nástroje, jimiž mohla ke splnění stanovených cílů dospět.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

Celá teoretická část textu ve mně vzbuzuje dojem pečlivých, ale mechanických výpisků z literatury. Na místě je ocenit větší množství zdrojů, které autorka vzala do ruky, avšak postrádám jakoukoli přidanou hodnotu v originální kompilaci a syntéze: jednotlivé odstavce často představují ucelené výtahy tu z jednoho, tu z jiného zdroje, která autorka sice korektně cituje, ale prostě jen klade za sebe, aniž by jejich hodnotu povýšila např. komparací, problematizací, kontextualizací pro potřeby výzkumu, nebo alespoň komentovala a parafrázovala.

Výzkumná část je zatížena řadou metodologických problémů. Autorka prohlašuje svůj výzkum za kvantitativní (s. 52; původní výraz „*průzkum*“ vyznívá poněkud neadekvátně), ale

skutečné kvantum respondentů k dispozici neměla. Jejimi respondenty bylo 28 učitelů ze dvou pražských fakultních škol (s. 53). Takový výzkumný vzorek je příliš malý pro smysluplné statistické zpracování a záměrný výběr učitelů z fakultních škol nekoresponduje s normálním rozložením charakteristik učitelské populace (většina na fakultních školách, které mají jistě svá specifika plynoucí ze spolupráce s univerzitními pracovišti, nepůsobí). Přitom však autorka zvolila jako výzkumný nástroj dotazník, který má ze své podstaty potenciál oslovit větší množství respondentů.

Naneštěstí ale není v daném případě dotazník vhodnou technikou pro výzkum, který si diplomantka stanovila. Dotazník totiž zjišťuje postoje respondentů v deklarativní rovině, tj. co oni sami jsou ochotni o sobě sdělit, resp. jak sami sebe nahlíží, což začasť bývá ve značném rozporu s objektivní realitou, pro jejíž výzkum spíše hledáme důkazy z pozorování, analýzy dokumentů apod. Pokud je tedy jedním z nemnoha závěrů práce, že učitelé „*jsou schopni pomoci při začlenění nadaného žáka do kolektivu*“, (s. 69) jedná se o výrok iluzorní – zda nadaný žák byl, či nebyl do kolektivu funkčně začleněn vhodnou intervencí učitele, nezjistíme tím, že se ho na to zeptáme, ale že objektivně přezkoumáme konstelace v dané sociální situaci. Závěry diplomantky na s. 68, cituji: „*Jak jsem správně předpokládala, převážná většina učitelů zná metody a formy práce, jak nadané začlenit do kolektivu třídy. Tuto domněnku mně potvrdilo 18 učitelů z 28. odevzdaných dotazníků.*“ působí v tomto světle jako paradox.

Jiným sporným momentem konstrukce dotazníku je, že při řešení 3 dílčích cílů a 4 výzkumných předpokladů předpokládá autorka vystačit s 8 uzavřenými položkami, jejichž zodpovězení údajně zabere respondentům „*nejvíce 5 minut času*“. (s. 74) To dokládá značnou povrchnost šetření a znemožňuje proniknout k podstatě věcí. Zajímalo by mě rovněž, kolik respondentů mohlo reálně zodpovědět položku č. 1, která se týká výhradně první třídy, ve které jistě nepůsobilo 100% dotazovaných učitelů.

Souhrmně musím konstatovat, že cíle práce naplněny nebyly a ani být, vzhledem k použité metodologii, nemohly; výzkumné předpoklady nebyly seriózně testovány, a proto nemohou být vyhodnoceny a jiné údajné závěry práce se nezakládají na vůbec žádném přezkoumání, srov. „*Přínosem /k začleňování nadaných dětí do kolektivu/ je určitě také dlouholetá pedagogická praxe a zkušenosti.*“ (s. 69) nebo „*Myslím si, že nadaných dětí přibývá, a proto je potřeba, aby se učitelé této problematice věnovali a dále se vzdělávali. Důležitou roli hraje určitě i rodina.*“ (s. 70)

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

Oceňuji, že v závěru práce (s. 69) reflektujete nedostatky svého textu. Chybami se člověk učí. K teoretické části si uvědomujete, že mnoho poznatků lze načerpat ze zahraniční literatury. Po které knize byste dnes sáhla? K praktické části jste nazřela jako nedostatečné položky č. 3 a 5 v dotazníku. Řekněte, jak byste nyní, s odstupem, tyto otázky koncipovala jinak.

V komentáři k položce č. 7 uvádíte: „*S odpověďmi na tuto otázku mám dobrý pocit. Jsem ráda, že si učitelé mezi sebou sdílí své zkušenosti...*“ (s. 65) Zamyslete se nad mírou subjektivity ve Vašem výzkumu a uvědomte si, kde jinde ještě mohlo vaše subjektivní hodnocení devalvovat výsledky výzkumu.

Vraťte se prosím ke svému pedagogickému deníku během studia na PedF a popište, co jste (vy)pozorovala na ukázkových hodinách fakultních učitelů, pokud jde o práci s nadanými žáky.

Doporučuji k obhajobě:

NE

Návrh hodnocení:

výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

Podpis:

PhDr. Jan Voda, Ph.D.

